

T-CUA

Tutories Culturals i Artístiques

Un tomb per Catalunya

SUMARI

PRESENTACIÓ	2
UN TOMB PER CATALUNYA	4
LES SORTIDES	5
1.- Girona monumental	5
2.- Girona medieval	5
3.- Lleida i la Seu Vella	5
4.- Tarraco, capital romana	5
5.- Manresa i Sant Benet de Bages	6
6.- La Seu d'Urgell, un bisbat als Pirineus	6
7.- El Cister, l'esplendor de la Catalunya Nova	6
8.- La ruta dels cellers: la Mancomunitat catalana	6
9.- Sant Pere de Rodes i Santa Maria de Vilabertran: la vida quotidiana i la cultura als monestirs	7
10.- Vic: el cor de la Catalunya vella	7
11.- Empúries i Ullastret: testimonis del nostre passat	7
12.- El Barroc al Maresme	7
13.- Renaixement i Barroc al Camp de Tarragona.	8
14.- D'Igualada a Lleida: a la recerca del Renaixement i el Barroc	8
15.- Tortosa, la capital de l'Ebre	8
16.- Vall de Boí: l'arquitectura llombarda als Pirineus	9
17.- Canigó, Cuixà, Serrabona: bressol de la Catalunya Nord	9
18.- Andorra: art i cultura al cor dels Pirineus	9
19.- Sant Gugat del Vallès: una classe d'escultura romànica	9
20.- Besalú, ciutat comtal	10
21.- Peralada: un castell a l'Empordà	10
22.- Cardona: el triomf del Romànic	10
23.- Solsona i el seu Museu	11
24.- Reus, vila modernista	11
25.- Mataró: dels romans als modernistes	11
26.- Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses: els monestirs i la consolidació de la cultura catalana	12
27.- La Vall d'Aran: una comarca singular	12
LES SORTIDES A LA CARTA	13
NORMES DE CONTRACTACIÓ	14

PRESENTACIÓ

Què és T-CUA?

T-CUA és una empresa de tutories culturals i artístiques que ofereix al client la possibilitat de comptar amb els serveis de professionals que posin al seu abast una àmplia gamma d'activitats diverses dins l'àmbit de la cultura.

Destinataris

Centres d'Ensenyament Secundari
Universitats
Escoles d'Arts i Oficis Artístics
Associacions d'estudiants i juvenils
Escoles d'Adults
Centres de Formació Permanent del Professorat
Entitats Culturals
Particulars interessats en aprofundir en el coneixement de l'història i l'art.

Objectius

Els objectius de T-CUA són oferir al client els següents serveis amb un alt grau de qualitat i personalització:

- Visites comentades per Barcelona i altres indrets de Catalunya.
- Visites comentades a Museus de Catalunya
- Visites comentades a Museus de l'Estat Espanyol
- Visites/viatges comentats per ciutats, comarques i/o comunitats autòno-mes de l'Estat Espanyol.
- Organització i celebració de cursos, seminaris, conferències, congressos, etc.

Personal

El personal acompanyant en els viatges, visites, etc., són llicenciats i/o doctors en Història de l'Art i altres disciplines afins, amb una dilatada experiència professional, tant en el camp de la docència, com en els de la difusió, investigació i conservació del patrimoni històric i artístic en les seves diverses especialitats.

Els programes

Fonamentalment, T-CUA presenta set línies o programes de treball. Aquesta gamma permet a l'usuari triar entre tots ells aquell que millor s'adapti a les seves necessitats.

Els programes són:

- Descobreix la ciutat
- Descobreix els nostres Museus
- Un tomb per Catalunya
- Ciutats, museus i altres cultures
- Fugint d'Estudi
- Conferències, cursos i seminaris
- Organització de cursos, congressos, seminaris, etc.

UN TOMB PER CATALUNYA

El programa *Un tomb per Catalunya* pretén apropar als participants a diverses ciutats, pobles, museus, monuments i paratges naturals de Catalunya. Un primer pas per a redescobrir el Principat, amb especial atenció al seu patrimoni històric i artístic.

Les sortides estan concebudes per a ésser realitzades en un sol dia o en un cap de setmana, ja sigui en tren o en autocar.

La idea sorgeix de l'interès creixent dels estudiants i públic en general per sortides de curta durada per a conèixer els principals museus i ciutats de Catalunya.

Es tracta de sortides força econòmiques: desplaçaments curts, mitjans de transport convencionals (tren, autocar,...), poc temps (1 o 2 dies), amb la possibilitat de visitar llocs d'autèntic interès històric i artístic.

El contingut de cadascuna de les sortides o activitats pot variar segons els nivell, interessos o finalitat que caracteritzi a cada grup. Així una mateixa visita es pot programar per a estudiants d'ESO, BUP, COU, universitat, grups d'adults, de formació continua, etc.

Durada

La durada de les visites variarà en funció de la programació de les mateixes, el nivell d'aprofundiment que es desitji, els horaris, les disponibilitats de mitjans de comunicació, etc.

Fonamentalment les visites duraran entre 1 i 2 dies, tot i que poden programar-se per a més jornades, fins a una o dues setmanes.

Assistents

Màxim 25 persones per grup.

Objectius

El programa pretén apropar als participants a la història i l'art de diferents indrets de Catalunya, amb especial interès per aquells llocs amb un patrimoni històric i artístic destacat. Amb aquestes sortides, a més de ampliar el coneixement de Catalunya, afavoreixen les relacions personals i de convivència entre els membres dels grups, aspectes especialment interessants en el cas de l'educació dels joves.

LES SORTIDES

1.- Girona monumental

La Gerunda romana ha estat una de les principals capitals catalanes d'ençà de la seva fundació. Són de visita obligada el Casc Antic, amb l'important call jueu; la catedral; el monestir de Sant Pere de Galligants; els Banys Àrabs; l'església de Sant Feliu; les muralles i el Passeig Arqueològic; el Museu d'Art de Girona; el Museu Capitular de la Catedral; i el Museu d'Història de la Ciutat.

2.- Girona medieval

La visita en aquest cas es centrarà només en aquells aspectes o monuments que il·lustren la vida en la Girona medieval. La conformació del seu urbanisme, les classes socials, les condicions de vida, la cultura, etc., explicats mitjançant els impressionants documents materials gironins que ens han arribat: el Casc Antic, amb el seu entramat urbà; el Call jueu; la Catedral; els Banys Àrabs; i els monestirs de Sant Pere de Galligants, Sant Daniel o Sant Feliu. Aquests testimonis fan de Girona un llibre obert per a l'estudi d'una ciutat en època medieval.

Si es considera oportú es pot completar la visita amb un recorregut per les sales medievals del Museu d'Art de Girona i al Tresor de la Catedral.

3.- Lleida i la Seu Vella

Capital del Segrià, autèntic cor de la Catalunya interior. Destaca la Seu Vella, antiga catedral, obra de transició entre el romànic i el gòtic. Podem admirar les portades dels Fillols, de l'Anunciada i Principal, que foren el punt d'arrencada de l'anomenada "Escola de Lleida", darrera manifestació del romànic, a terres catalanes. També podem visitar el Casc Antic, on trobarem La Paeria; L'Hospital de Santa Maria, actual seu de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i del Museu Arqueològic; l'exposició *Proemium*, conformada pels fons del futur Museu Diocesà; i diverses esglésies d'època medieval.

La visita es pot ampliar a dos dies tot visitant monuments propers a la capital com ara Santa Maria d'Agramunt; el sepulcre de Ramon Folch de Cardona-Anglesola a Bellpuig d'Urgell; Balaguer; i Cervera, amb la seva famosa Universitat.

4.- Tarraco, capital romana

La *Colonia Julia Urbs Triumphalis Tarraconensis*, capital de la província Citerior o Tarraconense, fou una de les més esplendoroses ciutats de la civilització romana. Podem gaudir amb la visita a les Muralles i Passeig Arqueològic; l'Amfiteatre; el Circ; el Museu de la Necròpolis Cristiana; el Museu Arqueològic de Catalunya; la catedral i altres interessants restes de la Tarragona històrica.

La visita es pot ampliar a un segon dia amb la visita a la pedrera romana del Mèdol; el Mausoleu de Constantí; la Torre dels Escipions; l'Aqüeducte de les Ferreres; l'Arc de Berà, etc.

5.- Manresa i Sant Benet de Bages

La visita s'inicia amb un recorregut per l'antic monestir de Sant Benet de Bages, una de les principals fundacions monàstiques de la Catalunya del segle XII, un exemple excepcional de l'arquitectura i l'art romànic a les nostres terres. Continuem amb la visita a la ciutat de Manresa, al cor de la Catalunya Central. Són destacables la "Seu"; la Santa Cova, on va fer penitència Sant Ignasi de Loiola; la Casa de la Vila; el Casino modernista; el Pont Vell; el Palau de Justícia; i els Antics Magatzems Jorba, un del pocs exemples d'arquitectura Decó que es conserven a Catalunya.

7.- La Seu d'Urgell, un bisbat als Pirineus

Enclavada en un paratge bucòlic dels Pirineus, la Seu d'Urgell és una petita població monumental, que sorprèn per la qualitat del seu patrimoni. Són de visita inexcusable, la Catedral; el Museu Diocesà, que conserva entre d'altres importants obres d'art un dels manuscrits del *Comentari a l'Apocalipsi* de Beato de Lièbana; l'església de Sant Domènec; el claustre de Lluís Racionero; el casc Antic; el Parc d'aigües braves, de les Olimpíades de Barcelona '92; i el proper monestir de Sant Serni de Tavèrnoles.

La sortida es pot ampliar a dos dies, amb la visita al romànic d'Andorra: Sant Serni de Nagol; Santa Coloma; Santa Joan de Caselles, Sant Martí de la Cortinada, etc.

7.- El Císter, l'esplendor de la Catalunya Nova

Fonamentada la visita en els tres grans cenobis cistercencs: Santa Maria de Poblet; Santes Creus i Vallbona de les Monges. Testimonis de l'esplendor de l'Ordre i de la repoblació i reconquesta als sarraïns dels territoris del que avui en dia anomenem Catalunya Nova. Els cistercencs, que van canviar la societat i la cultura en la qual van néixer, són tanmateix exemple de l'esplendor de la Corona de Catalunya-Aragó.

La visita es pot plantejar conjuntament, en un o dos dies; o bé en visites individualitzades per a cada monestir, segons els interessos del grup. Tanmateix es pot incloure la visita a la vila de Montblanc que premetrà establir els lligams i diferències en les vides de monjos i senyors.

L'enfoc de les visites variarà en funció de les necessitats de cada grup, podent-se explicar la vida quotidiana d'un monestir, la història de l'Ordre, els aspectes arquitectònics, artístics, etc.

8.- La ruta dels cellers: la Mancomunitat catalana

Construïts majoritàriament entre 1919 i 1921, sota el patrocini de la Mancomunitat de Catalunya, els cellers i cooperatives agrícoles són un document material excepcional per a entendre un dels moments més importants de la història del Principat. Dins la gran quantitat d'exemples conservats (molts d'ells encara en funcionament) destaquen els realitzats per Cèsar Martinell i Brunet. Proposem la visita a tres dels més significatius cellers de la seva producció: Falset, Gandesa i Pinell de Brai. Aquest darrer és conegut popularment com a la "Catedral de Vi" per la seva impressionant arquitectura, on el creador vallenc va posar a la pràctica els principis arquitectònics d'Antoni Gaudí i l'ornamentalisme de Lluís Domènech i Montaner.

9.- Sant Pere de Rodes i Santa Maria de Vilabertran: la vida quotidiana i la cultura als monestirs

Sant Pere de Rodes, dins el Parc Natural de Cap de Creus, emplaçat en un indret alhora ferèstec i colpidor, i Santa Maria de Vilabertran, molt a prop de Figueres, són dos magnífics exemples, per la seva estructura, el seu emplaçament, la seva arquitectura, etc., per a fer entendre l'esperit que guiava els monjos en època medieval. Què és la Regla de Sant Benet? Com vivien i quines eren les seves activitats? Com es creava, bastia i donava vida a un monestir? Quines són les parts principals d'un monestir? Quin paper jugaven l'abat, el prior, el bibliotecari, els calígrafs, els il·luminadors de manuscrits, i els diversos càrrecs dels monjos d'un cenobi? Un breu repas a la història del monacat medieval, enriquit amb la pròpia d'ambdós monestirs.

10.- Vic: el cor de la Catalunya Vella

Una de les més importants ciutats de la Catalunya Vella. El seu casc antic és un testimoni material dels diversos períodes artístics de la nostra història. Trobarem des del temple romà fins al Museu Episcopal. Destaquen també la catedral de Sant Pere, obra que és barreja de diferents estils que van des del romànic de la cripta i campanar fins al neoclassicisme del temple o les pintures de Josep Maria Sert; el castell dels Montcada, una de les millors mostres d'arquitectura romànica civil; la Casa de la Vila i la Plaça Major o del Mercadal famosa per la celebració anual del Mercat del Ram.

11.- Empúries i Ullastret: testimonis del nostre passat

Els conjunts arqueològics d'Empúries i Ullastret ens permeten apropar-nos als inicis de la nostra història, d'una manera pràctica mitjançant el reconeixement *in situ* de les estructures urbanes, la forma de vida i l'entorn d'una sèrie de pobles i cultures que foren el bressol del nostre país i de la nostra gent. Ibers, fenicis, grecs i romans es donen cita en aquests dos conjunts de manera que el

visitant pot entendre millor la fusió de cultures i de pobles que donarà, amb el pas dels segles origen al poble Català.

Amb els document materials que podrem observar, s'explicaran les diferències, les relacions comercials, militars (de vegades amistoses i d'altres tot el contrari) entre aquest pobles.

12.- El Barroc al Maresme

La comarca del Maresme, molt coneguda per la seva important oferta turística, és a més a més rica en patrimoni històric i artístic, que es remunta a èpoques ibèrica, grega i romana. El llegat artístic barroc, amb la presència d'artistes de primera línia permeten al visitant gaudir d'un excel·lent recorregut per una remarcable mostra d'aquest estil. Noms com ara Pau Costa, Josep Moretó, Agustí Pujol, Pere Serafí, Josep Mas i Dordal, etc, enriqueixen aquesta important relació d'artistes.

Es poden visitar la Capella dels Dolors (Mataró), amb pintures d'Antoni Viladomat; la parroquial de Santa Maria d'Arenys de Mar, amb el seu retaule obra de Pau Costa; la de Sant Martí d'Arenys de Munt, en la qual hi treballaren Pere i Antoni Mateu (fàbrica), i Jaume Safont (portada); l'antiga església parroquial de Sant Andreu de Llavaneres, de Pere Blai (Renaixement); i el retaule de Sant Andreu, de Gaspar Huguet; ...

13.- Renaixement i Barroc al Camp de Tarragona

El Camp de Tarragona és un dels centres més importants de producció artística al llarg dels segles del Renaixement i el Barroc. Noms de la importància de Pere Blai, Fra Josep de la Concepció, la família dels Bonifàs, Jaume Amigó, alguns dels membres de la nissaga dels Tremulles, etc., van deixar-nos una mostra del seu geni creador en molts llocs del Camp de Tarragona. Són de visita recomenada l'església de l'Assumpció d'Alcover, dissenyada segons els nous models imposats per Amigó i Blai; Santa Pere i l'Ajuntament de Reus; l'església de Sant Jaume de Riudoms, aixecada segons traça de Pere Blai; la de Sant Andreu de la Selva del Camp, projectada per Amigó i Blai; el retaule major de Santes Creus, l'obra millor conservada de Josep Tremulles; l'església de Sant Joan de Valls en la que treballaren Agustí Pujol, Agustí Tremulles i Lluís Bonifàs; i a Tarragona, les diverses obres conservades a la catedral, com el sepulcre de Diego Girón de Rebolledo, de Francesc Grau i Domènec Rovira; la reixa, el retaule, la capella de la Concepció i els sepulcres dels germans del mateix Diego Girón de Rebolledo, projectes tots de Fra Josep de la Concepció, etc.

14- D'Igualada a Lleida: a la recerca del Renaixement i del Barroc.

El camí d'Igualada a Lleida és ple de riques manifestacions artístiques de dos períodes poc coneguts de l'art català: el Renaixement i el Barroc.

Començant per Igualada, podem visitar l'església de Santa Maria, amb la capella del Santíssim i el seu impressionant retaule major. A Cervera s'erigeixen la Universitat, l'església de Santa Maria i l'Ajuntament; a Bellpuig d'Urgell ens esperen el magnífic sepulcre de Ramon Folch de Cardona-Anglesola i el convent Sant Bartomeu; i a Lleida el sepulcre de Lluís de Requesens (Seu Vella), la Seu Nova, el convent del Roser, el retaule de la capella de l'Hospital de Santa Maria, l'església parroquial de Sant Pere, ...

15.- Tortosa: la capital de l'Ebre

Molt important des d'antic, la vila de Tortosa ha tingut de sempre una burgesia florent i ha estat un centre de comerç important, amb un port fluvial plé de vida fins al segle XVII, quan el creixement del Delta va fer perillosa la navegació pel mateix. El pas del temps ha deixat la seva empremta en diverses construccions i monuments, que converteixen a la capital del Baix Ebre en un centre d'atracció per a tots aquells interessats en l'art i la cultura del nostre país. El conjunt monumental és presidit per la Suda o Castell de Sant Joan. També hi trobarem la catedral gòtica amb la seva inacabada façana barroca; els palaus gòtics d'Oliver de Boteller, Despuig, i Oriol; la Llotja del Mar o Porxo del Blat; i el convent de Santa Clara. D'època renaixentista destaquen els col·legis de Sant Lluís (antic Col·legi de Sant Jaume i Sant Maties) i de Sant Jordi i Sant Domènec (conegut com Santo Domingo).

També són de visita obligada l'Arxiu i Biblioteca de la Catedral de Tortosa i el Museu-Arxiu Municipal.

16.- La Vall de Boí: l'arquitectura llombarda als Pirineus

El conjunt patrimonial de la Vall de Boí és un dels més coneguts arreu de Catalunya. Deu la seva fama a les esglésies que es troben disperses per tota la vall i a les importants pintures murals del mateix estil, conservades actualment al Museu Nacional d'Art de Catalunya. El visitant, a més de gaudir d'un entorn natural impressionant, pot contemplar esglésies tan significatives com Sant Climent de Taüll, Santa Maria de Taüll, Sant Joan de Boí, Santa Maria de Cardet, Santa Eulàlia d'Erill-la-Vall o la Nativitat de Durro, entre d'altres. Important focus de producció artística durant el segle XII, també són destacables les talles d'Erill-la-Vall, que conformen per si soles una escola dins l'escultura en fusta del romànic català.

17.- Canigó, Cuixà, Serrabona, bressol de la Catalunya Nord

Els tres cenobis dels Pirineus, emplaçats a les comarques del Conflent i el Rosselló, són exemples vius de l'empenta d'aquests comtats i d'altres que formaven la Marca Hispànica en el resorgir de la cultura que s'emmarca dins els segles IX-XII. Aquesta empenta donà com a resultat la creació dels grans

centres de cultura que foren els monestirs, afavorits en la majoria dels casos per la noblesa i els reis. A més de ser centres culturals importants, aquests recintes, conforme a la seva categoria, són mostres excepcionals de l'arquitectura, l'escultura i l'art romànic en general. No es pot entendre la història de Catalunya sense haver conegut i estudiat aquests centre del nord dels Pirineus i la cultura que els envoltava.

La visita es pot plantejar de manera conjunta, en dos dies, o bé per separat. Si es considera adient es pot ampliar amb un recorregut per llocs com Sant Andreu de Sureda, Sant Genis des Fontanes, Arles, Toulouse, Albi, etc.

18.- Andorra: art i cultura al cor dels Pirineus

El petit país dels Pirineus és un cúmul de sorpreses. Lliure dels tòpics de turisme de consum i d'esports d'hivern, l'oferta cultural i patrimonial d'Andorra és força interessant. Conserva un conjunt de petites esglésies romàniques, moltes d'elles ampliades o reconstruïdes en època barroca, enriquides per un important llegat de pintures murals romàniques com les de Santa Coloma, Sant Miquel d'Engolasters, Sant Martí de la Cortinada, Sant Joan de Caselles, etc. A més hi ha un ric patrimoni artístic barroc que es materialitza en una sèrie de retaules que tradueixen a un llenguatge molt personal els dictats dels grans mestres.

L'oferta andorrana es completa amb una ampla gamma de museus com ara el Museu-Casa Areny de Plandolit, Casa Rull, el Museu de l'Automòbil, Museu Postal, etc., o l'enclau arqueològic del Roc d'Enclar.

Un cop enllestida la visita a Andorra podem continuar amb la de la Seu d'Urgell i la del monestir de Sant Serni de Tavèrnoles.

19.- Sant Cugat del Vallès: una classe d'escultura romànica

La vila de Sant Cugat del Vallès és coneguda arreu pel seu monestir, l'abadia benedictina més important del comtat de Barcelona. El monestir s'aixeca sobre les restes de la fortificació *Castrum Octavium*, on segons la tradició fou martiritzat el 303 sant Cugat. D'una primera capella bastida el segle VII arribarem al magnífic conjunt romànic que podem contemplar ara. Destaca, a més de l'església, el seu claustre, un dels millors exemples d'escultura monumental romànica de Catalunya, que presenta la singularitat de que l'escultor que el va realitzar, juntament amb el seu taller, dit Arnau Gatell va signar la seva obra, fet poc usual a l'època. Però també són dignes de menció el campanar, els seus retaules (un és gòtic, obra de Pere Serra), la *Degollació de sant Cugat* d'Aine Bru (Museu Nacional d'Art de Catalunya), etc.

20.- Besalú, ciutat comtal

Centre del comtat de Besalú. El moment de màxim esplendor, amb el comte Bernat Tallaferro, es produí pels volts de l'any mil. Són importants mostres d'arquitectura civil l'Antiga Cúria Reial, la Casa de la Vila, la Casa dels Arcs i la

Llaudes o Cornellà. Del seu patrimoni religiós destaquen les esglésies romàniques de Sant Pere, Santa Maria i Sant Vicenç. També són especialment interessants el pont sobre el riu Fluvià, els *mikwà*, o banys jueus, i l'Hospital de Sant Julià. Dins la història del comtat destaca la figura del comte Bernat I, dit *Tallaferro*, germà de l'abat Oliba i un dels artífex de la consolidació de la cultura catalana.

21.- Peralada: un castell a l'Empordà

La vila de Peralada és un ric compendi d'edificis i monuments de diverses èpoques i estils. En ella podem trobar l'església de Sant Martí, del segle XVIII; el claustre romànic de Sant Domènec; procedent d'una canònica agustiniana; el convent del Carme, del segle XIII; i, sobre tot, el Castell-Palau de Peralada, extramurs de l'antiga vila medieval on actualment es troba el Casino. L'edifici, tot i conservar elements gòtics, respon majoritàriament als segles XVI i XVII. També es pot visitar el Museu de Peralada on podem gaudir de la important col·lecció de vidres catalans, castellans i italians, entre d'altres objectes. La visita al museu finalitza amb la secció o Museu del Vi emplaçat als soterranis del mateix, i lligat a la producció de les Caves Peralada.

22.- Cardona: el triomf del Romànic

Famosa arreu pel seu conjunt monumental conformat pel castell i la col·legiata de Sant Vicenç, Cardona és lloc de pas obligat a tots aquells interessats en l'arquitectura.

El castell reorganitzat vers el 880 pel comte Guifré el Pilós és el compendi de diverses campanyes constructives que arriben fins el segle XVIII.

Dins aquest conjunt s'aixeca la col·legiata de Sant Vicenç obra cadbal dins l'arquitectura romànica llombarda del segle XI, probablement el seu millor exponent.

La vila pròpiament dita conserva la porta de Graells i l'església gòtica de Sant Miquel.

També és digna de visita la muntanya de la sal o salines de Cardona i el seu Museu de la Sal.

Es recomana complementar el recorregut amb una visita al MNAC, secció de Romànic, on es poden contemplar les pintures murals romàniques que decoraven l'atri de l'església de Sant Vicenç.

23.- Solsona i el seu Museu

La capital del Solsonès ofereix al visitant un ric patrimoni artístic i monumental com correspon a una seu episcopal. Construïda a banda i banda del riu Negre, Solsona conserva el *clos antic* encerclat encara per alguns panys de l'antiga muralla i torres com les del Pont, de Llobera i del Castell. Dels seus monuments destaca la catedral de Santa Maria, que conserva la capçalera romànica, éssent

la resta del temple d'època gòtica amb afegits barrocs, com ara la façana. A la catedral es conserva la Mare de Déu del Claustre, important figura de la Verge tallada en pedra, d'estil romànic.

El visitant completa el seu recorregut amb la visita al Palau Episcopal, neoclàssic; la Casa de la Ciutat; els Dominics o Seminari Vell; i el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. És aquest un dels més importants de Catalunya, que conserva obres tan destacables com les pintures romàniques de Sant Quirze de Pedret, les gòtiques de Sant Pau de Casserres, taules gòtiques de Pere Serra i Lluís Borrassà, etc., a més a més de comptar amb una secció titulada "Museu de la Sal", amb objectes i cristallitzacions provinents de Cardona.

24.- Reus, vila modernista

La capital de la comarca del Baix Camp és una de les ciutats amb més ric patrimoni modernista de Catalunya. Destaquen les obres de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, que arribà a la vila de la mà del seu alcalde Pau Font Rubinat. D'entre les principals obres modernistes de Reus hi destaquen la Casa Navàs, l'Institut Pere Mata, la Casa Rull, la Casa Gasull, els Laboratoris Serra, la Casa Quadrada, la Casa Punyed, el Banc d'Espanya, etc. En el Museu Comarcal podem trobar, a més de seccions d'arqueologia i indústries tradicionals i populars, una interessant col·lecció d'obres d'artistes reusencs dels segles XIX i XX: Marià Fortuny, Josep Llovera, Josep Tapiró, Baldomer Galofre i una sala dedicada a la figura d'Antoni Gaudí.

També es pot aprofitar per a visitar l'església de Sant Pere de Reus, obra de transició entre el gòtic i el renaixement, profundament restaurada i reformada per l'arquitecte Cèsar Martinell, deixeble d'Antoni Gaudí.

25.- Mataró: dels romans als modernistes

L'antiga Iluro, convertida avui en la florent Mataró, capital del Maresme, posseeix una interessant oferta cultural. Des dels seus orígens, del quals conserva diversos testimonis entre els que destaquen les ruïnes de Torre Llauder, Mataró ha anat arreplegant mostres dels diversos períodes i estils artístics. Són dignes de menció la basílica de Santa Maria, obra del XV transformada al llarg del segle XVII en un edifici renaixentista; la Casa de la Vila, del XVII amb reformes posteriors; la façana renaixentista del Museu Municipal; diversos temples i convents; etc.

Són especialment recomanables, la presó, obra d'Elies Rogent; les restes de la Cooperativa Agrícola, dissenyada per Antoni Gaudí; i, per sobre d'aquestes, les construccions realitzades per Josep Puig i Cadafalch, fill de la vila, que conserva encara la casa familiar del prestigiós arquitecte, erudit i polític català.

26.- Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses: els monestirs i la consolidació de la cultura catalana

La visita conjunta a aquests dos monestirs permetrà als assistents copsar alhora la vida quotidiana dels monjos i monjes en un monestir medieval i fer un repàs a moments determinants dins la configuració del Principat. Figures com Oliba, bisbe de Vic, abat de Ripoll i Cuixà, fundador de monestirs tan importants com ara Montserrat o Fluvià, renovador del Canigó, Guíxols o la Portella, creador de la Treva de Déu, etc.; o Bernat I comte de Besalú, dit Tallaferro, germà de l'anterior, fòren decisius per al naixement i consolidació de la cultura catalana. Un recorregut per Ripoll i Sant Joan de les Abadesses ens permetrà aprofundir en el coneixement d'aquests dos personatges i el seu entorn polític, social i cultural.

27.- La Vall d'Aran: una comarca singular

La singular comarca de la Vall d'Aran, única de tot el Principat que no envia les seves aigües a la Mediterrània, amb un entorn ferèstec que impedia, fins fa poc temps, la comunicació amb la resta de Catalunya durant els mesos d'hivern, s'ha convertit en un dels principals atractius turístics del país. Tot i això la comarca conserva un nombre important d'edificis religiosos romànics i de tradició romànica que, degut a la seva singular història, ténen unes característiques concretes, depenent directament de models occitans i pallaressos (la Vall de Boí). Com el cas d'Andorra, la Vall d'Aran és un exemple immillorable de traducció de formes romàniques clàssiques en llocs muntanyecs apartats dels grans centres de producció.

Per acabar d'entendre la comarca és recomenable un recorregut per les sales del Museu Comarcal de la Vall d'Aran.

LES SORTIDES A LA CARTA

Fonamentalment concebudes com sortides de un o dos dies o de durada mitja (una setmana – quinze dies). Es plantejen amb la mateixa filosofia d'economia i proximitat geogràfica i cultural. La seva principal característica és que els participants dissenyen el recorregut i les visites a realitzar.

Dins aquestes sortides es poden incloure variacions sobre les sortides porposades com estàndar, o bé proposar de noves que no són incloses dins aquesta relació. Serveixin a tall d'exemple les següents: Sant Pere d'Àger i Mur, el romànic de la Vall de l'Isàbena, el Barroc de l'Empordà, la Vall d'Àneu, Montserrat, Sant Llorenç de Morunys, el barroc a la comarca del Vallès Oriental, Olot, l'Escola de Lleida, el Camí a la Seu d'Urgell (Igalada, Cervera, Agramunt, Ponts, Coll de Nargó, Organyà, els pas dels Tres Ponts, Castellbó, la Seu d'Urgell), Abella de la Conca, Gerri de la Sal, Covet, Pedret i Frontanyà, Fluvià, Sant Feliu de Guíxols, el Modernisme per terres del Maresme, Sitges i Santiago Rusiñol, Santa Coloma de Queralt, Balaguer, la Ribera d'Ebre: castells i tradicions, Figueres, Castelló d'Empúries, el bisbat de Roda d'Isàbena, el Regne de Mallorca, València, Saragossa, ...